

P6_TA-PROV(2007)0172

Zimbabvi

Eiropas Parlamenta 2007. gada 26. aprīļa rezolūcija Eiropas Parlamenta rezolūcija par Zimbabvi

Eiropas Parlaments,

- ņemot vērā Parlamenta 2003. gada 15. decembra¹, 2004. gada 16. decembra², 2005. gada 7. jūlija³ un 2006. gada 7. septembra⁴ rezolūciju,
  - ņemot vērā Dienvidāfrikas Attīstības kopienas (DAK) augstākā līmeņa ārkārtas sanākumi, kas notika 2007. gada 28.–29. martā Daresalāmā, Tanzānijā,
  - ņemot vērā ĀKK un ES Apvienotās parlamentārās asamblejas Prezidija 2007. gada 21. marta deklarāciju par sliktu izturēšanos pret Zimbabves opozīcijas deputātu *Nelson Chamisa*,
  - ņemot vērā Padomes 2007. gada 19. februāra kopējo nostāju 2007/120/KĀDP⁵, ar ko līdz 2008. gada 20. februārim atjauno ierobežojošus pasākumus pret Zimbabvi,
  - ņemot vērā Komisijas 2007. gada 2. marta Regulu (EK) Nr. 236/2007⁶, ar ko paplašina to personu sarakstu Zimbabvē, uz kuriem attiecas ierobežojoši pasākumi,
  - ņemot vērā organizācijas „Āfrikas pilsoniskās sabiedrības forums 2007” deklarāciju par Zimbabvi, ko pieņēma 2007. gada 24. martā,
  - ņemot vērā Starptautiskās Krīzes grupas 2007. gada 5. marta ziņojumu “Zimbabve — strupceļa beigas?”,
  - ņemot vērā Reglamenta 103. panta 4. punktu,
- A. tā kā šomēnes aprit 27 gadi kopš Zimbabves neatkarības atgūšanas, bet Zimbabves iedzīvotāji joprojām dzīvo nebrīvē;
- B. tā kā Zimbabvē notiek pret opozīcijas partiju biedriem, pilsoniskās sabiedrības grupām un individuālām personām vērsti uzbrukumi un/vai patvaļīgi aresti, un šīs personas ir policijas un valdības drošības dienestu brutālas varas pielietošanas upuri pastāvīgas politiskās vardarbības gaisotnē ar mērķi iznīcināt opozīcijas un pilsoniskās sabiedrības struktūras pirms 2008. gada vēlēšanām;

---

¹ OV C 92 E, 16.4.2004., 380. lpp.

² OV C 226 E, 15.9.2005., 358. lpp.

³ OV C 157 E, 6.7.2006., 491. lpp.

⁴ Pieņemtie teksti, P6_TA(2006)0358.

⁵ OV L 51, 20.2.2007., 25. lpp.

⁶ Komisijas 2007. gada 2. marta Regula (EK) Nr.236/2007, ar ko groza Padomes Regulu (EK) Nr. 314/2004 par dažiem ierobežojošiem pasākumiem attiecībā uz Zimbabvi (OV L 66, 6.3.2007., 14. lpp.).

- C. tā kā pēc opozīcijas 2007. gada 11. marta pulcēšanās vardarbīgas izjaukšanas, kurā gāja bojā divas personas, vairāk nekā trīs simti pilsoniskās sabiedrības grupu pārstāvju un opozīcijas partiju biedru ir apcietināti;
- D. tā kā ĀKK un ES Apvienotās parlamentārās asamblejas Prezidijs nosodīja brutālo uzbrukumu tā kolēģim *Nelson Chamisa*;
- E. tā kā jau astoto gadu ilgst valsts politiskā un ekonomiskā lejupslīde un Zimbabves iedzīvotājiem joprojām trūkst pārtikas, un no Pasaules Pārtikas programmas līdzekļiem 2007. gada pirmajos trijos mēnešos 1,5 miljoni Zimbabves iedzīvotāji saņēma ārkārtas situācijām paredzēto pārtikas atbalstu, taču tiek lēsts, ka pārtika trūkst 4,5 miljoniem Zimbabves iedzīvotāju;
- F. tā kā dzīves ilgums Zimbabvē ir viens no mazākajiem pasaulē, proti, 37 gadi vīriešiem un 34 gadi sievietēm, un 20 % pieaugušo ir inficēti ar cilvēka imūndeficīta vīrusu (HIV), un katru nedēļu no šīs slimības mirst vairāk nekā 3200 cilvēku, radot lielāko bāreņu skaitu pasaulē;
- G. tā kā 80 % iedzīvotāju dzīvo zem nabadzības līmeņa, valsts oficiālajā sektorā bezdarba līmenis sasniedz 80 %, un tie daži Zimbabves iedzīvotāji, kuriem ir darbs, nespēj nopelnīt pat tik daudz, lai apmierinātu pamatvajadzības, izjutot milzīgu kvalifikācijas trūkumu, korupciju, pārmērīgi augstu skolas maksu un nesaņemot pienācīgu veselības aprūpi un pamatpakalpojumus;
- H. tā kā viena trešdaļa Zimbabves iedzīvotāju dzīvo pie kaimiņvalstu robežām un miljoniem Zimbabves iedzīvotāju ir jau devušies bēgļu gaitās, un pašreiz katru mēnesi 50 000 Zimbabves iedzīvotāju pamet valsti;
- I. tā kā reģionā pieaug nemiers par Zimbabves ekonomiskās lejupslīdes ietekmi uz kaimiņvalstīm;
- J. tā kā, lai organizētu visa veida pulcēšanos, kurā piedalās vairāk nekā trīs cilvēki, ir jāsaņem iepriekšēja policijas atļauja saskaņā ar sabiedriskās kārtības un drošības aktu, ko pieņēma pēc prezidenta *Robert Mugabe* 2007. gada februārī izdarītajiem grozījumiem konstitūcijā, un tā kā plašsaziņas līdzekļus reglamentējošie noteikumi ir represīvi, un vēlēšanu likums ir nedemokrātisks;
- K. tā kā daudzi Zimbabves iedzīvotāji nesaņem informāciju par drošības spēku īstenoto vardarbību pret opozīcijas un pilsoniskās sabiedrības aktīvistiem, jo nepastāv neatkarīgi laikraksti un plašsaziņas līdzekļi, tā kā tomēr izplatās vardarbības upuru nostāsti;
- L. tā kā saskaņā ar Starptautiskā Valūtas fonda (SVF) datiem 2007. gadā visās Āfrikas valstīs būs vērojams ekonomikas uzplaukums, izņemot Zimbabvē, kuras ekonomiskie rādītāji ir pasliktinājušies par 40 %, un tiek prognozēta turpmāka pasliktināšanās par 5,7 % šajā gadā; tā kā Zimbabvē ir vērojama hiperinflācija, gada inflācijas rādītājam 2007. gada martā sasniedzot 2200 % līmeni, un tā kā saskaņā ar SVF līdz gada beigām inflācija var sasniegt 5000% līmeni;
- M. tā kā saskaņā ar Zimbabves Kalnrūpniecības palātas datiem iznīcība apdraud zelta ieguves nozari, kas nodrošina lielāko valsts eksportu un veido 52 % no kalnrūpniecības jaudas; tā kā Zimbabves tabakas rūpniecībā, kas veido apmēram 50 % no valsts ārējās tirdzniecības, ir

vērojama līdzīga situācija, 2007. gada sākumā atliekot tabakas pārdošanas sezonas atklāšanu; un tā kā kopš 1998. gada par 80 % ir samazinājusies lauksaimniecības produktivitāte;

- N. tā kā Āfrika attīstība ir Rietumu demokrātisko valstu prioritāte, tā kā ar palīdzības sniegšanu vien situāciju uzlabot nevar, un tā kā no Āfrikas valstu valdībām sagaida, ka tās ievēros demokrātijas, tiesiskuma un cilvēktiesību principus;
- O. tā kā Āfrikas Savienībai (ĀS), DAK un jo īpaši Dienvidāfrikas Republikai ir būtiska nozīme krīzes atrisināšanā un tā kā DAK 2007. gada 28. - 29. marta sanāksme bija ievērojams solis uz priekšu šai sakarā,
1. stingri nosoda *R. Mugabe* diktatūru un Zimbabves iedzīvotāju, pilsoniskās sabiedrības grupu un Zimbabves opozīcijas nerimstošo apspiešanu un režīma graujošo ietekmi uz Zimbabves ekonomiku, padziļinot ciešanas miljoniem Zimbabves iedzīvotāju;
  2. atzinīgi vērtē Padomes 2007. gada 23. aprīļa secinājumus, kuros paustas nopietnas bažas par straujo situācijas pasliktināšanos Zimbabvē un cilvēktiesību plaša mēroga pārkāpumiem, kas joprojām notiek valstī, un mudina Zimbabves valdību ievērot saistības attiecībā uz Āfrikas attīstības jaunās partnerības principu, demokrātijas principu, cilvēktiesību un tiesiskuma ievērošanu, kuras tā apņēmusies pildīt, parakstot DAK līgumu un protokolus, ĀS izveides aktu un Āfrikas Cilvēktiesību un tautu tiesību hartu;
  3. pauž nožēlu, ka, neskatoties uz valsts stāvokli, reģionālo un starptautisko kritiku un 27 gadu valdīšanu, Zimbabves Afrikāņu Nacionālā savienība - Patriotiskā fronte (*Zanu-PF*) centrālkomiteja atkal izvirzīja *Robert Mugabe* par savu kandidātu 2008. gada prezidenta vēlēšanām, un ka pašlaik jau notiek iebiedēšanas kampaņa, lai iznīcinātu opozīcijas un pilsoniskās sabiedrības struktūras un nodrošinātu sev labvēlīgus parlamenta un prezidenta vēlēšanu rezultātus;
  4. atkārtoti aicina *Robert Mugabe* pēc iespējas drīz īstenot savu solījumu atkāpties, kas būtu konstruktīvākais pasākums Zimbabves sabiedrības, politikas un ekonomikas atdzimšanai;
  5. stingri nosoda organizācijas „Glābiet Zimbabvi” pret *Robert Mugabe* režīmu vērstās 2007. gada 11. marta miermīlīgās demonstrācijas vardarbīgo pārtraukšanu; jo īpaši nosoda slepkavas un sēro par opozīcijas aktīvista *Gift Tandare* nāvi, kuru nošāva un kura mirstīgās atliekas nolaupīja un slepeni apglabāja, par to nepaziņojot nelaiķa ģimenei, un par *Itai Manyeruke*, kurš mira dienu pēc tam, kad policija viņu smagi piekāva, kā arī par žurnālista *Edmore Chikomba* nāvi 2007. gada 30. martā;
  6. stingri nosoda uzbrukumus opozīcijas vadītājiem un Kustība par demokrātiskām pārmaiņām (KDP) priekšsēdētāja *Morgan Tsvangirai*, *Nelson Chamisa*, *Grace Kwinjeh*, *Lovemore Madhuku*, *William Bango*, *Sekai Holland*, *Tendai Biti*, *Arthur Mutambara* un daudzu citu personu apcietināšanu, policijas nežēlīgo apiešanos ar viņiem un aizliegumu saņemt ārstniecisku palīdzību ārpus Zimbabves; dziļi nosoda Zimbabves policijas spēku nežēlīgo uzbrukumu vairākiem citiem demonstrācijas dalībniekiem; saistībā ar šo notikumu pauž lielu neizpratni par to, ka Zimbabves informācijas ministrs *Sikhanyiso Ndlovu* noliedza ziņojumus par policijas vardarbību un spīdzināšanu un apsūdzēja opozīciju par uzbrukumu policijai;

7. protestē pret KDP biedru atkārtotu apcietināšanu, tostarp *Morgan Tsvangirai* un citu personu apcietināšanu 2007. gada 28. martā, pret daudzu opozīcijas aktīvistu, tostarp *Morgan Tsvangirai* īpašā padomnieka *Ian Makone*, ilgstošu aizturēšanu un atkārtotiem uzbrukumiem KDP biedriem, pret viņiem vērstām nebeidzamām tiesas prāvām un apsūdzībām, kā arī vēršas pret joprojām notiekošo apcietināšanu un nolaupīšanu, pamatojoties uz aizdomām par dalību opozīcijā;
8. atzīst par nepieņemamu uzbrukumu *Nelson Chamisa*, aizturot viņu ceļā uz Harares lidostu, lai ar lidmašīnu dotos uz ĀKK un ES Apvienotās parlamentārās asamblejas sanākumi;
9. pauž nopietnas bažas par ziņām, ka 2007. gada 23. aprīlī ir arestētas 56 sievietes, kas darbojas Zimbabves NVO „*Women of Zimbabwe Arise*” (*WOZA*), un ka līdz ar viņām ir apcietināti arī viņu desmit bērni;
10. stingri nosoda policijas un armijas patvaļīgos uzbrukumus civiliedzīvotājiem, kā tas notika Lieldienu brīvdienās, kad bruņotas policijas patruļas uzbruka cilvēkiem, kuri gaidīja transportu, lai dotos uz plānotajiem brīvdienu galamērķiem, un norāda, ka šo uzbrukumu mērķis ir sabiedrības iebaidīšana;
11. aicina Zimbabves valdību atjaunot tiesiskumu un nekavējoties pārtraukt vardarbīgos uzbrukumus opozīcijai, pilsoniskās sabiedrības grupām un individuālām personām, izbeigt cilvēku nolaupīšanu un patvaļīgu apcietināšanu, pārtraukt apcietināto spīdzināšanu un aizskaršanu, ievērot tiesas un advokatūras likumus, kā arī ievērot un īstenot praksē vārda un pulcēšanās brīvību;
12. aicina Zimbabves valdību nekavējoties veikt pasākumus, lai atrisinātu valsts krīzi, pieņemot reālistisku plānu demokrātisku reformu izstrādei, nekavējoties atjaunot tiesiskumu, izveidot pamatu brīvu un taisnīgu vēlēšanu norisei starptautisku organizāciju uzraudzībā, kā arī nodrošināt pārejas posma garantijas tādu galveno struktūru demokrātiskai kontrolei kā armija un policija;
13. aicina arī ieviest vajadzīgās konstitucionālās izmaiņas un piešķirt vēlēšanu komisijai pienācīgas pilnvaras kā patiesi neatkarīgai iestādei, kas ar pārredzamas sistēmas palīdzību ir spējīga pārraudzīt brīvu un godīgu vēlēšanu norisi, un uzskata, ka būtiska šī procesa daļa ir vēlēšanu zīmju pilnīga pārraudzība, atbilstīgi pāraugot tās no sākuma līdz beigām un nodrošinot uzticamu reģistrāciju, kurā norādīts, cik daudz vēlēšanu zīmju ir nodrukātas, cik daudz no tām ir izdalītas katrā apgabalā un cik daudz no tām ir izmantotas pareizi;
14. šajā sakarā piedāvā atbalstu jebkura pasākuma, par kuru panākta vienošanās un kurš veidotu pamatu patiesi brīvām un godīgām vēlēšanām, īstenošanā, tostarp ES vēlēšanu novērošanas misijas nosūtīšanu, un pauž cerību, ka arī citas, piemēram, Sadraudzības organizācijas tiks aicinātas nosūtīt savus vēlēšanu novērotājus;
15. atzinīgi vērtē Zimbabves opozīcijas partiju un grupējumu jauno mērķi panākt savstarpēju vienotību arī starp visām KDP struktūrām, Baznīcām un Zimbabves Arodbiedrību kongresu (ZAK), kā arī to apņemšanos kopīgi strādāt pret valdības režīmu, lai nodrošinātu cilvēkiem demokrātiju un brīvību;
16. atzinīgi vērtē DAK atzinumu, ka Zimbabve atrodas krīzes situācijā, un Dienvidāfrikas prezidenta *Thabo Mbeki* izraudzīšanu par starpnieku nolūkā atvieglot sarunas starp *Zanu-PF* and KDP opozīciju; atbalsta Zambijas prezidenta *Levy Mwanawasa*, Ganas prezidenta *John*

Kuffour un arhibīskapu *Desmond Tutu* un *Pius Ncube of Bulawayo* atklātos novērtējumus par situāciju Zimbabvē; uzsver, ka pret Zimbavi nav noteiktas nekādas ekonomiskās sankcijas, tikai ierobežojoši pasākumi, kas vērsti pret *R. Mugabe* režīmu; atzinīgi vērtē DAK iniciatīvu risinājuma meklēšanai, no kā labumu gūs gan Zimbabves iedzīvotāji, gan reģions kopumā; un mudina visu starptautisko kopienu, it īpaši Āfrikas valstis, izmantot šo iespēju;

17. tic, ka ar Dienvidāfrikas prezidenta *T. Mbeki* starpniecību izbeigsies valstī notiekošā vardarbība un iebiedēšana, jo, neizvirzot šādus nosacījumus, viņa pilnvaras veicināt opozīcijas un valdības dialogu Zimbabvē, kā arī valsts mēroga dialogu starp *Zanu-PF* un KDP, iesaistot Baznīcu vadītājus, uzņēmējus, arodbiedrības un citus pilsoniskās sabiedrības pārstāvjus, nevar tikt īstenotas pilnībā;
18. atbalsta Zimbabves studentu kustību, kuras vadītājus un aktīvistus pastāvīgi apcietina, piekauj un aizskar, un pašreizējo ZAK kampaņu, kā arī pauž atzinību par drosmi valstī organizēt divu dienu streiku, apsūdzot *Robert Mugabe* nespējā apturēt valsts ekonomisko lejupslīdi, lai gan tika saņemti ziņojumi par policijas vardarbību, un policija nežēlīgi vajāja ZAK vadītājus kopš iepriekšējās demonstrācijas 2006. gadā; pauž nožēlu, ka nav iespējams vest konstruktīvas sarunas ar valdību, kuras politika ir vardarbīga;
19. pauž nožēlu par Zimbabves atkārtoti paziņoto nodomu vajāt un slēgt NVO, kuras tā uzskata par opozīcijas un politisku pārmaiņu atbalstītājām, un uzskata to par valdības ļaunu nolūku būtisku izpaušmi, kas valsti netuvina krīzes atrisinājumam;
20. aicina Padomi nodrošināt, ka visas dalībvalstis stingri piemēro esošos ierobežojošos pasākumus, tostarp ieroču embargo un ceļošanas aizliegumu, uzsverot, ka Zimbabves jautājumu nevar skatīt atsevišķi ārpus ES un Āfrikas visaptverošo attiecību konteksta; tādēļ aicina Padomi nodrošināt, ka neviena persona, kuras vārds iekļauts aizliegumu sarakstā, netiek ielūgta un nepiedalās ES un Āfrikas augstāka līmeņa sanāksmē, kas paredzēta 2007. gada decembrī Lisabonā; uzskata, ka trūkumi noteikto sankciju piemērošanā negatīvi ietekmē ES politiku attiecībā uz Zimbabvi un rada nopietnu vilšanos tiem, kuri cenšas panākt starptautiskās kopienas atbalstu;
21. aicina Padomi paplašināt noteikto ierobežojošo pasākumu darbības jomu un to personu sarakstu, uz kurām attiecas aizliegumi, tā, lai tajā vairāk iekļautu *Robert Mugabe* režīma pārstāvjus, tostarp ministrus, deputātus un pārvaldniekus, militārās varas pārstāvjus, Centrālās Intelīgences organizācijas pārstāvjus un policijas darbiniekus, kā arī Zimbabves Centrālās bankas vadītāju;
22. konstatē, ka ES ir visnozīmīgākais naudas devējs Zimbabvei, piešķirot tai 2006. gadā kopējo finansējumu EUR 193 miljonu apmērā, no kura kopējie ES dalībvalstu līdzekļi ir EUR 106,9 miljoni un Komisijas kopējie līdzekļi — EUR 86,1 miljons, un ka tikai EUR 94,7 miljoni no tā tiek ieguldīti pārtikas un humanitārajā un neatliekamās palīdzības sniegšanā un EUR 49,9 miljoni — cilvēkresursu un sociālajā attīstībā; tomēr pauž dziļu nožēlu, ka *Robert Mugabe* režīms manipulē ar šo atbalstu, it īpaši ar atbalstu pārtikas jomā, kuru tas izmanto kā politisku ieroci, lai sodītu režīma pretiniekus;
23. uzstāj, lai visu Zimbabvei paredzēto atbalstu piegādā ar patiesi nevalstisku organizāciju starpniecību, un tam jāsasniedz tie cilvēki, kuriem tas ir domāts, novēršot ikvienu tā nonākšanu pie *R. Mugabe* režīma atbalstītājiem;

24. aicina Apvienoto Karalisti, kas 2007. gada aprīlī ir pārņēmusi ANO Drošības padomes vadību, iekļaut jautājumu par Zimbabvi Drošības padomes darba kārtībā, un sagaida, ka Dienvidāfrika kā nepastāvīga ANO Drošības padomes locekle sniegs konstruktīvu ieguldījumu šīs problēmas risināšanā;
25. atkārtoti pieprasa, lai *Robert Mugabe* režīms negūtu nekādu finansiālu labumu vai popularitāti nedz no gatavošanās Pasaules Kausam 2010. gadā, nedz pašām sacensībām; šajā sakarā aicina Dienvidāfriku, kas ir Pasaules Kausa (PK) rīkotājvalsts, un Starptautiskās futbola asociācijas federācijai (*FIFA*) izslēgt Zimbabvi no līdzdalības Pasaules kausa atlases sacensībās, neļaujot tai rīkot starptautiskas draudzības spēles vai uzņemt PK iesaistīto valstu komandas;
26. atzinīgi vērtē ĀKK un ES Apvienotās parlamentārās asamblejas iniciatīvu nosūtīt apvienotu delegāciju uz Zimbabvi, lai noskaidrotu situāciju uz vietas; aicina Apvienoto parlamentāro asambleju šo izmeklēšanu veikt pēc iespējas drīz, kā arī aicina Zimbabves valdību nodrošināt ieeļošānu visiem šādas delegācijas locekļiem; uzsver, ka delegācijai būtu jādod iespēja tikties ar visiem pilsoniskās sabiedrības slāņiem, un šīs tikšanās nedrīkst notikt tikai ar valdības izraudzītām grupām; prasa Komisijai organizēt Zimbabves apmeklējumu un mudina Zimbabves varas iestādes sadarboties saistībā ar šāda apmeklējuma īstenošanu;
27. uzdod priekšsēdētājam nosūtīt šo rezolūciju Padomei, Komisijai, dalībvalstu valdībām un parlamentiem, Zimbabves valdībai un parlamentam, Dienvidāfrikas Republikas valdībai un parlamentam, Dienvidāfrikas Attīstības kopienas ģenerālsekretāram, ĀKK un ES Apvienotās parlamentārās asamblejas līdzpriekšsēdētājiem, Āfrikas Savienības Komisijas un Izpildu padomes priekšsēdētājam, Britu Sadraudzības ģenerālsekretāram, Apvienoto Nāciju Organizācijas ģenerālsekretāram, Lielā astotnieka (G8) valstu valdībām un Starptautiskās futbola asociācijas federācijas (*FIFA*) prezidentam.